

MARIE: Kdovi, čím budeš, a co potkáš lidí, a lepších, než já. Tak mě nech bejt.

RAFAEL: Když já nechci, aby to přestalo –

MARIE: Bude to lepší. I pro mě. Prosim tě, už mě ne-trap.

RAFAEL: Já tě trápím? – Tak mi vynadej, ale neposle-
lej mě pryč. Aspoň tenhle rok ne, aspoň dneska, aspoň
teď – a pak budu sám, ale teď ne! (*Obejme ji a
libá ji*)

Shora je slyšet volání: Rafaeli! Rafaeli!

(Svěsí ruce) Co je?

Ticho.

Marie. Já jsem proved něco hrozného.

MARIE (*neposlouchá ho*): To jsi neměl –

RAFAEL: Musím ti to říct!

MARIE: To jsi neměl. (*Pláče*)

RAFAEL: Jestli to opravdu chceš, tak už se neuvídíme.

Marie zvedne košík.

(Stojí proti ní) Já ti to všechno řeknu, všechno!

MARIE: Ne, (*jde rychle ke dveřím, oblédne se*) nechod
se mnou prosím tě! (*Odejde*)

Rafael stojí na místě, dívá se za ní.

PRAŽKA (*sbora*): Rafe, slyšíš mě?

Pražka přichází.

Co kdybysme dali Královům ten lustr? Stejně už
k ničemu není.

Tma.

Přestávka

10

*Bubny duní. Na zadním prospektu je úzká úvozová cesta,
sevěná tarasy a ploty venkovských zabrad. Odtud při-
chází maškarní průvod. Čtyři maškary nesou rakev bez
víka, ve které leží Jindřich v rubáši, za rakví jdou ostat-
ní maškary, jedna má v ruce konývku místo kropítka,
obání se jí na všechny strany, jiná mává kaditel-
nici z plechovky, v čele je Husar.*

MAŠKARY (*sborem*) Achich ach, achich ou!

JINDŘICH (*se posadí, rozblédne se*): Tahle cesta jde
k nám!

HUSAR: Cesta necesta, my jdeme furt!

JINDŘICH (*dívá se*): To je jako náš dům!

HUSAR: Dům nedům, to je mrtvému fuk!

JINDŘICH: Mrznou mi palce u nohou. Proč jste mi
nenechali mý boty?

HUSAR: Budou pro mladšího bratra.

JINDŘICH: Nemám mladšího bratra.

HUSAR: Dej oči do sloupu a mlč!

JINDŘICH (*dívá se na zem přes okraj rakve*): Pustte
mě na zem.

HUSAR: Tady se umažeš, tady bys ustyd. Buď rád,
dokud tě nesou. Země si užiješ až až.

MAŠKARY (*které nesou Jindřicha*): Fuj, ten je těžkej.

To dělá to, že je živěj. Ten život na něm je těžkej.

JINDŘICH (*rozzlobeně*): Já strachy neumřul!

HUSAR: Počkejte, má strach. Kdo se bojí, nesmí do
hrobu.

MAŠKARY (*složí Jindřicha na zem*): Zaplatpánbu. To není žádná legrace.

Jindřich se posadí.

HUSAR: Ještě řekněte, že je to s ním vážný!

JINDŘICH: Tak proč vzdycháte?

HUSAR: Abys byl ovzdychanej.

JINDŘICH: Proč hraje trubka a buben?

HUSAR: Protože pochováváme krále.

JINDŘICH: Proč máte kropítko?

HUSAR: Abys neokoral.

JINDŘICH: A proč máváte tím kadidlem?

HUSAR: Aby ti bylo teplejc.

JINDŘICH (*nedůvěřivě*): Proč jste na mě tak hodný?

HUSAR: Aby tě přešel strach. Bojíš se smrti?

JINDŘICH: Ty ne?

HUSAR: Já mám pro smrt uděláno.

JINDŘICH: Chtěl bych bejt taky husar. Jenže husaři nejsou.

HUSAR: Akorát já jsem.

JINDŘICH: Pojď si to vyměnit, nechceš? Dej mi šavli a mundúr –

HUSAR: Co za to?

JINDŘICH: Dám ti krásný červený jabko. Nedám ti jich víc, aby tě nakrmily, dám ti jedno, aby tě potěšilo.

HUSAR: Za potěšení nedám.

JINDŘICH: Pojď sem blíž! (*Nakloní se k husarovi, lstivě*) Dám ti hříbátko, abys měl něco živýho při sobě.

HUSAR: Mám dlouhý nohy, coural bych je po zemi!

JINDŘICH: Taky by ti vyrostlo.

HUSAR: Já nemám čas na něj čekat, já můžu do zejťka padnout.

JINDŘICH (*vzdychne*): S tebou se hned jinak mluvím. S tebou se toho nebojím.

HUSAR: Copak ty máš strach ze slov? Co s nima povídá každěj? Kterejch se nebojí nikdo?

JINDŘICH: Ty taky ne?

HUSAR: Já se bez nich obejdu.

JINDŘICH: Já si musím o všechno říct, proto mám strach. Já si musím říct o korunu –

HUSAR: Protože jsi král.

JINDŘICH: – když si chci něco koupit!

HUSAR: To se neumíš vzbouřit?

JINDŘICH: A jak?

HUSAR: Tak svému pánovi umří!

JINDŘICH: Já bych mu třeba i umřel, ale nepříjdu při tom o život?

HUSAR: Ty duše chalupnická! Já ti pomůžu, tumáš. Tenhle šátek přes oči.

Jindřich se chce bránit.

Aby ses nebál. A ani se nehni. Jinak se nezachrániš.

MAŠKARY: Kam teď?

HUSAR: Na náves. Tam budou ohlášky. Alou!

Maškary zvednou rakev ze země, Jindřich se položí.

MAŠKARY: Achich ach, achich ou!

Zaduní bubny, ozve se trubka, průvod se dá do pohybu.

MAŠKARA (*zamává partesy*): A co partesy?

HUSAR (*křičí*): Jen dej každému po hlase!

MAŠKARA (*křičí*): Honem si vemte partesy, ať nedostanete po hlase!

Tma.

U Králů. Stůl s dlouhou lavicí, u jednoho konce sedí Král, u druhého Smrták, stranou stojí cihlář v kabátě, čepici v rukou.

SMRTÁK: Jak jsi nás vyčuchal?

CIHLÁŘ (*dívá se po Královi*): Dobřej nos. Ten mi udělali tatínek s maminkou v devětadevadesátém roce – koukněte se, jak držel Matriál. (*Vyndá z pod kabátu láhev a staví ji na stůl*) Pozdrav ode mne, Františku.

SMRTÁK: A sakra.

CIHLÁŘ: To jsem nechal švestky na stromech doka-
vaď nenamrzly. Štýry nebe dohromady!

SMRTÁK: Ty taky kde můžeš ten stát ožulit –

CIHLÁŘ: Že ty jsi najednou uvědomělej?

SMRTÁK: A dals to do nějaký špinavý flašky, ty prase. Jako vloni, prodá mi jablečnej mošt a byl cejtít po kyselým zeli.

CIHLÁŘ: Stfelils ho Pražákům a dostal jsi jednou tolik. (*Otvírá láhev*) Uvnitř je čistá. Kdybys měl takovou duši!

Král přinese skleničky.

SMRTÁK (*ke Královi*): Jdou vám dobře ty hodiny?

KRÁL: Jsou řízený.

SMRTÁK: Půl šestý. –

CIHLÁŘ (*staví před každého skleničku*): Letos bych si rád vyhodil. Mám loupání, že do vánoc umřu.

KRÁL: To říkáš každěj rok.

CIHLÁŘ: Abych to zakřik. Co je rosa na trávě, to je člověk na světě.

SMRTÁK: Kam chodíš na ty přísloví?

CIHLÁŘ: Co?

SMRTÁK: Že mluvíš jako kniha.

CIHLÁŘ: A hovno. Já přečet za život pár kalendářů a Němcový Babičku. Šup tam s tíml (*Napijí se*)

KRÁL: Dobrý. Hergot to je dobrý!

CIHLÁŘ: Františku, kde máš děti?

KRÁL: Kluk šel s kobyrou na jatka –

CIHLÁŘ: To už by tady moh bejt. (*Sábne do kapsy kabátu, vyndá obálku*)

SMRTÁK: Třeba chodí s maškarama.

Cihlář klade obálku na stůl před sebe.

KRÁL: Dělá jim blázna. – Někdo ho musí dělat.

CIHLÁŘ: Jakýho blázna? A jdi!

SMRTÁK (*nad skleničkou*): Něco takovýho jsem pil naposled jako ministrant. Jak já se zdělal! Bylo mi jedenác let –

CIHLÁŘ (*rovná obálku*): Teda, kde to je, kde to je!

SMRTÁK: No – a co?

CIHLÁŘ: Tvoje červený líčka. (*Přistrčí obálku ke Královi*) Františku, taková marnost! Pořád se hrabeme v hlíně. Nejsme daleko od sebe, co říkáš?

KRÁL (*dívá se na obálku*): Bodejť.

CIHLÁŘ (*vzdychne*): Máš velký děti –

KRÁL (*pomalů*): No.

CIHLÁŘ: Něco po tobě zbude. Nás to vytrhne i s kořenem. Milá Anežka je hotovej úhor.

Král odstrčí obálku zpátky k cihlářovi.

Zůstane po mně aspoň ten barák, semhle tamhle. Ale co po tobě, Smrtáku, až vítr ty tvoje chlupy rozfouká –

SMRTÁK: Srandy bude škoda, co jsem vám ji, mizerové, nadělal!

CIHLÁŘ: A koukal jsem tuhle, talíř máš oprejskaněj.

SMRTÁK: Tak mi dejte, soudruzi, novej.

CIHLÁŘ: Poradíme se. (*Přistrčí obálku zpátky před Králem*) Jestli za to stojíš, aby ses blejskal.

KRÁL (*se zvedne, popojde od stolu*): Kolik by teď bylo tvýmu klukovi?

CIHLÁŘ: Sedumatřicet. (*Na Smrtáka*) Ale sranda musí bejt, žejo? (*Soléká si kabát*) Jak to bylo tehdy s mým klukem? Kdo mu to nakukal, co? S tím Němcem? (*Nalévá znovu do skleniček*) Na, zapij to.

SMRTÁK: To je akorát na moje ledviny.

CIHLÁŘ: Tak sed' doma a nemotej se okolo chlapů.

SMRTÁK: Dělej frajera, kdoví na co ty zajdeš!

CIHLÁŘ: Sedumatřicet. Já moh' dneska mít sedum vnučat. Chodili bysme na houby. Ty by vlezly do největšího houští. Nosili bysme košíky hub.

KRÁL: Co bys dělal s tolika houbama?

CIHLÁŘ: Taky pravda. (*Vzal obálku, stojí u Krále*) Františku. Netrap mě. (*Podává mu obálku*) Znáš Anežku. Zase to odskáčou mý psi. To mi nemůžeš udělat. (*Dá mu obálku do kapsy*)

SMRTÁK (*ke Královi*): Holil jsem novýho tajemníka. Ten je na tebe nabroušenej! Vypravuje se za tebou.

KRÁL: Ať přijde.

SMRTÁK: Že prej maškary, že by se tomu měla dát náplň! Udělám náplň a co? – Lidi chtěj legraci. (*Na Cihláře*) Pěkněj blbec!

CIHLÁŘ (*pokrčí rameny*): Proč by ho jinak pouštěli z okresu.

SMRTÁK (*rozčítuje se*): Rád bych věděl, jestli rozezná petrklíč od brambory!

CIHLÁŘ: Znáš holiče, řídí osvětovou besedu, a taky to jde.

SMRTÁK: A ono to asi nejde?

KRÁL: Ono jde všechno.

SMRTÁK: Tak co?

CIHLÁŘ: Akorát ty nám to, Františku, kazíš.

SMRTÁK: Bejt svoboda v podnikání, kde m' mohli už bejt!

CIHLÁŘ: To už bys nás všechny okrad a tlačili bysme ti kočár. – Malý, Františku, nebudou, malý dostrouhali, samej trast a monopol, malý jsou všude zabítý.

SMRTÁK: Já se moh' chytit funebračiny, po matce –

CIHLÁŘ: Tolik babiček ti nezgrajhne, abys na to měl trast.

SMRTÁK: A necháme toho! Pověz nám radši o svý svatební noci.

CIHLÁŘ: Proč bych to říkal, to je známý. Na fleku jsem usnul. Ráno protřu oči, někdo štrachá v kuchyni, koukám, budu ženatěj nebo co.

Smrták se směje.

KRÁL: Posledněs to vykládal jinak.

CIHLÁŘ (*ke Smrtákovi*): Kašpárky si dělej z někoho jinýho! (*Obrátí se ke Královi*) Františku, ty jsi hamoun.

SMRTÁK: Koukám, že ti dali soudruzi za úkol, abys mu promluvil do duše, ale jdeš na to blbě, to ti řeknu! Měl se každěj tak držet!

CIHLÁŘ: Tys nám to taky dal, a bez říkání.

SMRTÁK: To jsem vás vytrh, s pitomou holírnou! Mít půdu, jako tadyhle Král –

CIHLÁŘ: Taks ji včas prodal na parcely a koupil hodně daleko barák. Nežvaň, nežvaň. (*Ke Královi*) Františku, ty na mě kašleš.

KRÁL: Hele, až pocaď jsme kamarádi.

CIHLÁŘ: Aha.

KRÁL: A na víc já nejsem zvědavej.

SMRTÁK: Ten tě utřel!

CIHLÁŘ (*se zvedá*): Kdyby člověk byl mladší. (*Obléká si kabát*) Pomalu se scvrkáme jako jablíčka na zimu, až z nás zůstane jenom ten bubák. – Tak říkáš jenom pocaď? (*Bere si čepici*) Františku, z tebe je bubák. Pořád jen u svýho pole. co z toho máš? Ču-

mět do blbý hroudy! To myslíš, že přijde nějaký zázrak nebo co, že to najednou řekne něco potěšlivého? To je pitomost, to máš stejný jako mašinu, jako židli a eroplán, to jsou zbytečný námluvy! Když přijdeš za mnou, aspoň na tebe houknu, ale řvi do skály, nebo se optej na něco stromu, aní lístečkem nehne! – Hele, pojď se mnou k muzice.

KRÁL: Kdepak. Tam mě nedostaneš.

CIHLÁŘ: Dřepnem si do výčepu a budem jako dva monarchové, já král, ty král –

SMRŤÁK: A já?

CIHLÁŘ (*otočí se na Smrťáka, změří si ho, a potom zvolná, jako když ukrajuje*): Ty jsi takovej malej český lump.

SMRŤÁK: To je blbec!

CIHLÁŘ: Ty jestli jsi chvílema poctivej, tak jenom proto, aby tě to šizení nepřišlo draho. Ty budeš jednou ze samýho strachu poctivej!

SMRŤÁK (*jde proti němu*): A co je na tobě krom ty plechový huby!

CIHLÁŘ: Ta huba nikoho nešídí.

SMRŤÁK: On ti ji jednou někdo zmačkne, uvidíš! A bude sranda, až to provedou oni. Jak tebe taky mohli mezi sebe vzít!

CIHLÁŘ: Tehdy na to tak nekoukali, v pětadvacátým roce.

KRÁL: Chlapi!

CIHLÁŘ: I rakev si ulil, aby ji nemusel kupovat od komunálu.

SMRŤÁK: Ty jsi přece takovej –

CIHLÁŘ: Šetřit na smrti! To může taky jen mizera.

SMRŤÁK: Kdybyste si radši udělali pořádek, jste samá schůze, a pořád vám teče voda do bot!

CIHLÁŘ: Špatná morálka –

SMRŤÁK: A hele, co tak najednou?

CIHLÁŘ: Vykládej koze, že je v zámeckým pa

Klidně zežere lilij!

Štěká pes.

Král jde k oknu.

SMRŤÁK (*ožije*): To budou oni! A že netrouběj?

KRÁL: Slavnej národní výbor.

SMRŤÁK (*zarazí se, ke Královi*): Já zmiznu. Já jich dneska mám plný zuby. (*Zamíří ke dveřím do vedlejšího pokoje*)

CIHLÁŘ (*za ním*): Ono by tě nebylo, kdyby viděli s kým tady chlastáš!

Smrťák zmizí ve vedlejším pokoji.

KRÁL (*na láhev*): Uklidíme to?

CIHLÁŘ: Co bys uklízel, stejně je to z nás cejtit.

Vejdou předseda s tajemníkem.

PŘEDSEDA: Dobrej večír.

KRÁL: Dobrej.

PŘEDSEDA: Františku, to je soudruh Fidr muc, náš nověj tajemník.

CIHLÁŘ (*ke Královi*): Dej sem dvě skleničky, jestli máš.

TAJEMNÍK: Děkuju, mně ne.

CIHLÁŘ: Budete impregnovanej proti zimě.

PŘEDSEDA (*ke Královi*): Čekali jsme tě na výboru. Ale takhle se spíš dá mluvit.

Ticho.

TAJEMNÍK (*rozblížel se po světlici*): Proč se tomu tak bráníte?

KRÁL (*podívá se na předsedu*): Já jsem ti svoje už řek.

TAJEMNÍK: Mě to taky zajímá.

KRÁL: Vás mohli informovat, ne?

TAJEMNÍK (*podívá se na předsedu*): Pane Král, my vás nechceme trápit pro svoje potěšení. Prosazujeme správnou věc, tomu věřte. A spravedlivou. Vy jste pracovitý člověk, dobrý hospodář, nikdo vás nepomlouval –

KRÁL: Co teda chcete? Svoje si udělám, a vy si taky dělejte svoje.

TAJEMNÍK: Tak se na to nemůžete dívat.

KRÁL: Proč? – Pane, můj otec byl kameník, když se oženil, dostal padesát zlatech a kousek pole, s tím začínal, tenhle barák vystavěl svejma rukama, utrhoval si od huby, aby se zmoh, k ničemu zadarmo nepřišel, tašku se střechy nikomu nevzal – a já to mám přes noc vyhodit oknem? – To já nemůžu. Dělán poctivou práci.

TAJEMNÍK: Budete dělat dál to, co vás těší, ale bude to pro blaho společnosti –

KRÁL: Co mi stát předepisuje, to plním. Já z toho nebohatnu.

Tajemník krčí rameny.

A stačím si sám, nikoho nevykořisťuju –

TAJEMNÍK: Zaměstnáváte svoje děti.

KRÁL: Já je neokrádám.

TAJEMNÍK: Mají vaše děti stejné názory jako vy?

KRÁL: Jsou to má děti.

TAJEMNÍK: Mý, mý – člověče, snad mají taky svůj vlastní život!

KRÁL: Můžou si jít kam chtějí. Ale kam by chodily? U mne se jim nevede zle.

TAJEMNÍK: Vy jste v zajetí starých představ o vlastnictví, pane Král.

KRÁL: Já si nenechám zplundrovat pole.

PŘEDSEDA: A kdo ho udělal, ten sajrajt? Víš dobře, jak to tu bylo!

KRÁL: Ochočili jste si panáky z okresu, párkrát jste je pozvali na hon a na zabíjačku, a bylo to dobrý, noviny se mohly strhat, jak o vás psaly!

PŘEDSEDA: No, házíš nás do jednoho pytle. To by ti tady cihlář moh vykládat, hnali jsme to až nahoru, a prasklo to s milejma sedlákama, a svezli se i soudruzi z okresu –

TAJEMNÍK: O tom vím. Dělal jsem školství.

PŘEDSEDA (*ke Královi*): A teď to dej do pořádku!

KRÁL: Ja taky za vámi neběhám, taky si stačím, a že vám ve všem jdu na ruku! Tak proč chodíte za mnou?

TAJEMNÍK: Protože my chceme v týhle zemi budovat socialismus, pane Král! Plivete na práci našeho lidu.

KRÁL (*rozzlobí se*): Ale neplivu! Na práci neplivu, já dovedu makat!

PŘEDSEDA (*se zvedá*): Sakrapráce.

CIHLÁŘ: Fakt je, že on státu dá svý.

TAJEMNÍK: Tady jde o něco jiného, soudruhu!

CIHLÁŘ: Byl by dobrej, kdyby to pochopil, ale jak to má pochopit, když není komunista?

TAJEMNÍK: Pochopili to jiní, a nebyli zrovna členové strany! – Pochopili, a dělají pozitivní práci!

CIHLÁŘ: Já vám to věřím. (*Nasazuje si čepici*) Ale známe i takový, co se do toho poschovávali, a těm houby záleží, jestli plundrujou pole.

Vejdou paní Pražka a Rafael, který nese lustr obalený papírem.

PRAŽKA: Dobrý večer přeju! Máte hosty –

TAJEMNÍK: Pojdte, soudruhu!

PŘEDSEDA: Sakrapráce!

KRÁL: Tak vy se s námi loučíte, milostpani.

PRAŽKA (*odbaduje situaci*): Bohužel, už je to tak. Pane tajemníku! – (*Tajemník je už u dveří. Ke Královi*) Co se to na vás chystá?

KRÁL: A co –

PRAŽKA: Maškary! Máte jich plný dvůr, sotva jsme prošli!

Zvenku se ozvou blasitě bubny a trubka. Král jde ke dveřím, ostatní za ním, z vedlejší místnosti opatrně vyklouzne Smrták.

Tma.

Před Královými. V pozadí průčelí chalupy s lavicí na zápraží, v popředí dvůr s polorozpadlým tarasem. Do dvora vchází maškarní průvod. Ze stavení vyjdou na zápraží Král, Rafael, ciblář, Smrták a paní Pražka, stranou stojí předseda a tajemník. Čtyři maškary nesou Jindřicha, v čele je Husar, maškary drží rozžaté svíčky a partesy. Později přichází Marie s Petrem, Marie si nese přes ruku nové šaty.

HUSAR:

Koho neseme v tý truhle?

MAŠKARY:

Mrtvej masopůst!

HUSAR:

Jo tuhle!

To nesem posledního krále lánů,
už taky dohospodařil, je v pánu!
Já pán, ty pán, všichni zemřeme,
kdo se mě zeptá, co tu bylo mé?

MAŠKARY:

Maso pust, teď je pust!
Kdo se pustí všeho a tak dál,
nepřestane proto býti král!

HUSAR:

Hele, co všechno bylo tvoje -

MAŠKARY:

Jde do hnoje!

HUSAR:

Hele, co všechno jsi mohl mítí -

MAŠKARY:

Polní kvítí!

HUSAR:

Hele, co všechno ti sbohem dává -

MAŠKARY:

Polní tráva!

HUSAR:

Hele, co ty ses namordoval pro ně -

MAŠKARY:

Tvoje koně!

HUSAR:

Hele, jak do ní vítr fouká -

MAŠKARY:

Tvoje mouka!

HUSAR:

Hele, jak hrálo dobrý bydllo -

MAŠKARY:

Už vystydlo!

HUSAR:

Hele, co všechno tě vyprovází -

MAŠKARY:

Náruč sazí!

HUSAR:

Můj, moje, má, mé, mé
a teď se vejdemo
jako motýl do malý krabičky,
s kterou si vystačíme navždycky!
Koho pohřbíváme v tý truhle?

MAŠKARY:

Mrtvej masopůst?

HUSAR:

Jo tuhle!

To nesem posledního krále lánů,
už dohospodařil, je v pánu!

Já pán, ty pán, všichni zemřeme,
kdo se mě zeptá, co tu bylo mé?

MAŠKARY:

Jenom ty se masa pust,
země pust,
půdy pust,
Teď je půst,
žádný just,
ani ty nás neopust!

Ozve se trubka, zaduní bubny, zařinčí vozembouchy. Maškary spustí rakev na zem, vykropí ji, vykouří kadidlem, ostatní rozhodí partesy po dvoře jako letáky, Jindřich se rozkašle, posadí se v rakvi, sundá si šátek s očí – Král ho pozná, sběhne se pro klacek na zemi, sestupuje do dvora.

KRÁL: Kdo vás naved?

MAŠKARY: To máme ze svý hlavy, ze svý, ze svý!
Předseda, tajemník, Smrták a Rafael sestoupí do dvora.

KRÁL: Kdo vás poštvál? (*Rozkročí se*) Vy ksindle!
PŘESEDÁ (*k Smrtákovi*): Takovou hovadinul (*Kz Královi*) Františku –

KRÁL: Ať někdo zavadí o moje stavení!

Maškary se ve zmatku rozutíkají, je slyšet křik, výskot a smích – odvážnější ještě vykukují za tarasem.

KRÁL: Hnáty vám přerazím!

MAŠKARY (*za tarasem*): Tady už né, to není mé, to je obecní!

SMRTÁK (*k předsedovi*): To si složili sami!

Předseda mávne rukou, odchází.

TAJEMNÍK (*k předsedovi*): A že se tak dohřál?

PŘESEDÁ: Vždyť je to jeho kluk, v tý rakvi!

Odejdou.

Rafael zvedl ze země vozembouch, který tu některá maškara zapomněla.

PRAŽKA: Rafe, Rafaeli, co to máš, ukaž!

RAFAEL: To je taky bicí nástroj.

PETR (*stál opodál s Marií – některá z maškar strbla na útěku Marii šaty na zem – k Marii*): To nic, to je od hlíny.

KRÁL (*k Petrovi*): Táhni!

PETR: Já k nim nepatřím – na mou duši! (*Odejde*)
Marie jde do stavení, nese poničené šaty.

RAFAEL (*když jde kolem něbo*): Marie, krásno moje, šaty jsou jenom na oblíkání.
Marie vběhne do stavení.

KRÁL (*k Jindřichovi*): Vstaň. Vstaň, ty hovado boží!
Jindřich se bázlivě zvedne, stojí vedle rakve, dívá se úkosem na Krále.

CIHLÁŘ: Františku, byla to sranda –

SMRTÁK: No bodejt. O nic nejde, o nic nejde –

CIHLÁŘ: Ty drž hubu, ty. (*Ke Královi*): Nalít jim, no.

Král jde k Jindřichovi.

My jsme jako kluci nebyli lepší!

KRÁL (*chyti Jindřicha u krku*): Víš, co jsi proved? (*Dá mu dva políčky*) Abys věděl! Tohle jsi proved. Dal jsi svému tátovi po hubě, před všema lidma, to jsi udělal!

CIHLÁŘ (*chyti Krále*): Zatracenej chlape! On by řezal vlastního kluka, ty chlape!

KRÁL (*vytrbne se mu*): Řezu do svýho!

PRAŽKA: Rafaeli, pojd! (*Odejde s Rafaelem*)

CIHLÁŘ: Františku, vocaď až pocaď, když to chceš mít. (*Vykročí*)

SMRTÁK: Ale hoši, ale hoši –

CIHLÁŘ: Pal, pal! Radši s tou slivovicí zaleju kytky, ať je třeba spálím, na mou duši, že jo! (*Odejde*)

SMRTÁK: No! – To je hezký, tohle. A to jsme, pane, kamarádi, to jsme sousedi, to jsme Češi!

KRÁL: Tamhle máš vrata.

SMRTÁK: To jsme pěkná sebranka, pěkněj pronárod,

to teda jsme! (Křičí, jak odchází) Pak to má k něčemu vypadat! Ani tu srandu už nedovedem brát, ani tu srandu už ne. (Odejde)

KRÁL: Panebožemuj! Tos mi dal syna, to mám zastání! (Jde k zápraží, otočí se) To se neumíš ozvat? Koukni se na své ruce!

Jindřich se zadívá na svoje ruce.

Radši mi nechoď na oči! (Zajde do domu)

Jindřich se dívá po dvoře, všimne si vozembouchu na zemi, zvedne jej, zadrnčí s ním. Do dvora se vkrade několik maškar, v jejich čele Husar, hodí Jindřichovi k nohám pár bot. Jindřich zvedne hlavu.

HUSAR: Pojď ještě s námi, králi náš! Povedem tě k muzice s velikou slávou – o půlnoci tě budem korunovat –

JINDŘICH: Já už nejsem váš blázen.

HUSAR: Ty už nejsi náš král?

JINDŘICH: S tebou teprve nemluvim. Koukni se na mé ruce. Nechoď mi na oči. Jdi.

HUSAR: Snášeli jsme ti modrý z nebe –

JINDŘICH: Já chtěl jenom tu šavli –

HUSAR: Stejně mi nepatří.

JINDŘICH: Lžeš. Proto se nebojíš slov. (Obouvá se)

HUSAR: Dobrou noc, králi náš. Ty to bereš moc doopravdy!

Maškary se chopí rakve a odnášejí ji, jiná sebere paruku ze země, jiná vozembouch. Jindřich solékne rubáš přes hlavu a hodí jej Husarovi k nohám.

JINDŘICH: Nejradši bych tě zabil.

HUSAR (utíká za ostatními, směje se): Nejradši by mě zabil!

Jindřich se dívá za nimi, v dálce zavřískne trubka.

Tma.

U Králi. Král stojí před židli, přes kterou leží poničené šaty. Z venku vejde Marie, uvažuje si zástěru. Král se po ní tázavě dívá. Marie si sedne na stoličku, loupe brambory do hrnce.

KRÁL: Kde je?

MARIE: V maštali, kde jinde.

KRÁL: Přines všecky peníze, mamlas. Ani polívku si nedal.

MARIE: Chtěl ti udělat radost.

KRÁL: Řek jsem mu, aby si došel na oběd. Ale to měl naspěch, nemoh se dočkat, až půjde s nima –

MARIE: Proč by nešel.

KRÁL (se po ní podívá): No –

MARIE: Chtěl ti udělat radost. Ví, že peníze nemáš.

KRÁL: To jsi neslyšela, co zpívali?

MARIE: Proto jsi dal kobyly na jatka. Abys moh vrátit cihlářovi za ty mé šaty.

KRÁL: Co to meleš?

Marie mlčí.

Když jsem chodil k muzice, ani boty jsem neměl. (Zastaví se u šatů) To muselo bejt, když mi otec půjčil svoje svatební perka, to muselo bejt! – Vy nic nevíte. Neměl jsem vás držet. Nakonec bych to taky zastal sám. Ten žvanec bych si taky uklohnul.

Marie se po něm podívá.

Nic nevíte. Až nebudu, přes noc to vyhodíte oknem, všecko, tak co?

MARIE: Jindřich to má rád.

KRÁL: Má rád koně. Za koně půjde jezdit každému. A tebe je škoda. Každý ti říká. – Nejsi o nic hezčí, než byla tvoje matka, to ti můžu říct, a byla tu celý život, ani se odtud nehnula, a vůbec si nemyslela, že je jí pro to škoda! – Nech toho. Jdi se oblíct.

MARIE: Mně se nechce.

KRÁL: Řeknou, že vás ani k muzice nepustím! Zeptám se ti na tu zahradnickou školu. Třeba by tě to bavilo.

MARIE: Co byste tu sami dělali?

KRÁL: Anebo se ožením.

MARIE: Tati, prosím tě, tati, už mlč.

KRÁL: Protože jednou si budete naříkat.

MARIE: Tak proč jsi jim to už nedal?

KRÁL (*zavrtí hlavou*): Panebožemuj. Já tomu rozumím. Každý se kouká utrhnout. Jako kdyby se to chystalo na nákej vandr, na nákou pouť! To já nemůžu.

MARIE: Ty si proti nám vymejšíš.

KRÁL: Ale ne.

MARIE (*staví brnec na plotnu*): A nikdy se nezeptáš, jak to vlastně je.

KRÁL: A jak je to tedy?

MARIE: Ani se nezeptáš, jestli mám někoho ráda.

KRÁL: Kolik je ti let? Nevíš?

MARIE (*odvazuje si zástěru*): Jindřich by pro tebe dechal, a netroufne si ti o něco říct.

KRÁL: To mi neříkej, tohle!

MARIE: Proč ho nepošleš k muzice?

KRÁL: Vždyť netancuje. – Dneska ne.

MARIE: Tak ho necháš sedět v tý maštali?

Král se na ni podívá.

Puť ho tam se mnou!

Vejde Věra.

VĚRA: Dobrý večer. Mařenko, přijdeme o začátek!

Honem pojdte! (*Bere šaty ze židle*) Pomůžu vám –

(*Vímne si šatů*) Co jste dělala?

KRÁL: Byly tu maškary.

VĚRA: Ale to je hrozný!

KRÁL: A kdo ví co za tím je.

VĚRA: No, půjdete ve starých. Já je dám do pořádku!

MARIE (*k Věře*): Počkáte chvíli? (*Odejde na dvůr*)

VĚRA: To je mi líto. (*Odkládá šaty*)

KRÁL: Vy přece přijdete. Jinej by se k nám pomalu neznal.

VĚRA: Ale proč –

KRÁL: Kluka jste ošetřovala, když byl marod.

VĚRA: Já s ním docela vyjdu.

KRÁL (*vyndal ze skříně šátek*): Tohle tady mám pro vás, už od vánoc.

VĚRA: Co vás napadá!

KRÁL: Vemte si to. (*Podá jí šátek*)

VĚRA: Ten by se hodil Mařence.

KRÁL: Má ten samej – a nenosí ho. Nic to není, takovej šátek.

VĚRA: Děkuju. Budu ho nosit.

KRÁL: Snad se vám hodí.

VĚRA: Líbí se mi. (*Dá si šátek na krk*) Hřeje. To je kašmír.

KRÁL: To sem vloni na zimu přišel takovej chlap a prodával to.

VĚRA: Tak mám od vás dárek.

KRÁL: Stejně jsme dlužníci. Na poli jste nám pomohla –

VĚRA: Mě hospodařit bavilo.

KRÁL: To jsme skoro poslední dva, který to baví.

VĚRA: Ale teď i to šití mám ráda.

KRÁL (*sedl si opodál*): Chtěl bych bejt mladší –

VĚRA: Na co si člověk nezvykne?

KRÁL: Zeptal bych se vás, jestli byste nechtěla – se mnou žít.

VĚRA: Já?

KRÁL: Myslíte, že by to nešlo?

VĚRA: Já už se nevdám.

KRÁL: Pojďte to spolu zkusit. (*Směje se*) Já vím. Kdyby se mnou nebyla ta chalupa –
Vejde Marie, za ní Jindřich, který zůstane stát u dveří.

MARIE (*dojde ke Královi*): Tati. Prosím tě. (*K Věře*) Ale ty šaty budou zmačkaný.

VĚRA (*zvedá se*): Tak je přežehlím. To je hned. Odejdou do vedlejšího pokoje.

KRÁL (*podívá se po Jindřichovi*): Co stojíš u dveří? Tady si sedni.
Jindřich si sedne na okraj lavice ke stolu, ruce složí před sebe.

Ty, jak se dostaneš mezi lidi, jsi jako utrženej. Neříkám ti, abys mezi ně nešel –

JINDŘICH: Už budu doma.

KRÁL: To máš nejlepší, doma. Já jsem tě moc málo tlouk, moc málo! Podruhý si všechno řekneme jako dva chlapi, z očí do očí – a bude to dobrý. Co říkáš? – Je ti něco?

Zoenku sem dolehne blas trubky, Jindřich zvedne blavu. Král ho sleduje.

Takoví fanfaróni to jsou.

Jindřich sáhne do kapsy, vyndá podkovu, položí ji před sebe na stůl. Král si neví rady.

Počkej, něco tu mám, budeš koukat! Hernajs, to budeš koukat, co jsme dostali! To se ti bude líbit. (*Přinese lustr, který ležel za skříní, jde s ním doprostřed světnice*) To je váha! To abysme přidělali až na trám, nebo to utrhe strop! Koukni se, to je přece nádhera, tohle. Jak se to blejská! (*Rozpaluje se*) Pojď sem, podrž to, ať se taky podívám, tumáš.

Jindřich vezme od Krále lustr. Král si sedne na židli proti němu, ruce složí zbožně do klína.

To je věc! Pamatuješ, Jindřichu, když jsi byl malej, byli jsme na Konopišti, tam byly takový lustry, větší,

to se ví – a vidíš ty svíčky? Ty nejsou pravý, kdepak, ty jsou falešný, každá má žárovičku – to bude světlol! Hezký, žejo? Vidíš, ta duha na každým sklíčku, to je nádherný, ta duha!

JINDŘICH: Ta je taky falešná?

KRÁL: Ne, ta je opravdová, přece ji vidíš, ne? Tobě se to nelíbí?

JINDŘICH: Ne.

KRÁL: Jak to můžeš říct? Taková krásná věc to je. A jemu se nelíbí. Panebožemuj. (*Bere od Jindřicha lustr a staví jej na zem*)

JINDŘICH (*má v ruce podkovu, leští ji o rukáv*): To mi dali.

KRÁL (*podívá se*): Kdo ti to dal?

JINDŘICH: Husar.

KRÁL: To ti dal věc.

JINDŘICH: Je ochozená. Naše kobyla ji ztratila.

KRÁL: Ukaž? (*Podívá se*) To ne. To není její.

JINDŘICH: Proč by to říkal?

KRÁL: Zahod to. Takovej krám.

JINDŘICH (*zklamaně*): Proč to říká?

KRÁL (*tiše*): Já už to víckrát neudělám. Ať mi radši ruka upadne. Na mou duši.

JINDŘICH: Na tebe já se nezlobím.

KRÁL: A co tedy?

JINDŘICH: Já bych šel tam.

KRÁL: Kam chceš jít?

JINDŘICH: K muzice.

KRÁL: Ty bys šel k muzice? Ty bys šel mezi ně?

JINDŘICH: Šel bych tam.

KRÁL: Ty tu nechceš bejt se mnou?

JINDŘICH: Jestli se nebudeš zlobit, já bych tam šel.

KRÁL: Ale – to se ví, jdi, když se ti chce. Ale musíš se převlíct. Do tmavejch šatů. Nebudou ti malý? (*Jde ke skříní*) Už jsi je neměl!

Jindřich se svléká.

Tuhle košili si vem. Je naškrobená, je pěkná. (*Vezme šaty na ramínku*) Zkus si ten kabát. No, můžeš v tom jít. To je pěkná látka, víš? Koupím ti nový, na jaro.

Jindřich se obléká.

Ale vázanku – půjčím ti svoji. Já jsem tě stejně chtěl poslat. Užij si. Tady máš na útratu. To si vem. Když to utratíš, tak to utratíš. Klidně to utrať. Ta kobyla byla tvoje, od malička ses motal jen kolem ní, tys ji vlastně vyhlídal, no jistě! (*Váže Jindřichovi vázanku*)

Z vedlejší místnosti vyjdou Marie a Věra.

VĚRA: Jindřichu!

KRÁL: Půjde s vámi.

MARIE (*k Jindřichovi*): Ty jsi docela jinej. Že je hezkej? (*Vezme Jindřicha za ruku*) Jsi hezkej. (*Opravuje mu vázanku*) To mě provedeš, víd? (*Zastaví se před Králem*) A ty seš tu sám. (*Odcbází s Věrou*)

JINDŘICH (*ke Královi*): Už budu poslušnej.

KRÁL: Jdi, jdi. Buď poslušnej.

Jindřich odejde.

Král se dívá za nimi, pak stane uprostřed prázdné světnice, u nobou má lustr.

Taková krása! – Co se mu teda líbí? – Panebožemuj.

Tma.

U Muziky. Na prázdném jevišti visí girlandy z chvojí s papírovými růžemi. Do popředí přibázejí maškara s bubnem a maškara s trubkou. Bubny duní, maškara s trubkou poskakuje v rytmu úderů s noby na nobu jako při známé dětské hře. Maškara s bubnem se zastaví a pozoruje ji.

MAŠKARA (*s trubkou*): Co koukáš?

MAŠKARA (*s bubnem*): Koukám, co děláš.

MAŠKARA (*s trubkou*): Dělán, že tancuju.

MAŠKARA (*s bubnem*): To jsem neviděl!

MAŠKARA (*s trubkou*): Vidě?

MAŠKARA (*s bubnem*): To bych taky mohl?

MAŠKARA (*s trubkou*): To bys měl.

MAŠKARA (*s bubnem*): Dělat co dělá každej! Budu jinej, než každej. Pak si mě kdekdo všimne. Řeknou: podívejte se ta maškara, co netančí! Co je tý maškare? Je náká smutná!

MAŠKARA (*s trubkou*): A kdekoho to rozesmutní.

MAŠKARA (*s bubnem*): A já se budu smát pod své falešný fousy!

Spustí hudba, maškary, na jevišti se roztančí, mezi nimi se objeví Smrták.

SMRTÁK (*křičí do bubny*): Kams to uhnul? Na mě to světlo! Na mě! (*Dopadne na něbo kužel světla z reflektoru, obrací se k postávajícím maškaram, tleská*) Jste náký chciplý! Vesele, vesele! Pohyb, pohyb! *Maškara s bubnem stojí nostalgicky stranou. Z pra-*